

IZHAJA VSAK DAN

Štev. 7. ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvt. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvt. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smernice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdatke „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-80.

Vai dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepranekovana pisma se ne sprejemajo in nekepi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Naredni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GUDINA**. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natassila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti števe 20.

Poštno-hranilnični račun števe 841-652. TELFON 31. 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Slavnost 50-letnice ljubljanske „Narodne Čitalnice“.

LJUBLJANA 6. (Izv.) Danes dopoldne ob 11. se je vršilo v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani slavnostno zborovanje ob priliki petdesetletnice, ki jo praznuje ta dni ljubljanska „Narodna Čitalnica“. Zastopanih je bilo na tem slavnostnem zborovanju okrog 50 društev. Posebno častno je bila zastopana Primorska s svojimi čitalnicami. Tržaška „Slovanska Čitalnica“ je bila zastopana po deputaciji 6 članov s svojim predsednikom dr. Staršem na čelu, tržaška šentjakobska Čitalnica je bila zastopana po svojem predsedniku Engelmannu. Zastopanih pa je bilo tudi mnogo drugih primorskih društev.

Sprejeti so bili zlasti Tržačani zelo simpatično.

Slavnostno zborovanje je otvoril predsednik ljubljanske „Narodne Čitalnice“ sodni svetnik in deželni poslanec Višnikar, ki je pozval v častno predsedstvo dr. Josipa Serneca za štajerske in dr. Stareta za primorske čitalnice.

V svojem nagovoru se je predsednik spominjal slavne dobe delovanja „Narodne čitalnice“ in pa onih mož, ki so že 50 let, od njenega začetka njeni člani, med njimi bivši ljubljanski župan Peter vit. Grasselli in notar Luka Svetec.

Dr. Serbec je pozdravil slavljenko in njene slavnice v imenu štajerskih, dr. Starš pa v imenu primorskih društev. Govor dr. Starša je pobudil v zborovalnih velikansko navdušenje in prav toliko pozornost, in reči se mora, da je bil njegov govor višek slavnostnega zborovanja.

Dr. Starš je izrazil v svojem govoru upanje, da se bodo čitalnice reformirale na moderni podlagi in je kazal na napredek tržaške „Slovanske Čitalnice“, ki ga je napravila zlasti v zadnjih letih. Na moderni podlagi preurejene čitalnice imajo še veliko socialno nalogo, največji pomen za mobilizacijo in organizacijo srednjega stanu, ki je v tem pogledu na najslabšem. V boju za kulturni napredek ne bodo vzgajale in ne smejo vzgajati plemenske ali socialne aristokracije, temveč se bodo naslanjale na ona socialna načela, v smislu katerih je dolžnost vseh plemenitih ljudi, da si sežejo drug drugemu pod roke pri zgradbi nove družbe. Tako bodo tudi čitalnice sodelovale skupaj z drugimi društvi, da se ustvari temelj za unapredjenje našega delavstva, obrništva, meščanstva. Govornik želi, da bi tudi ljubljanska „Narodna Čitalnica“ bila tako kulturno zbirališče in središče srednjega stanu. Kakor že rečeno, je govoru sledilo viharo odobravanje.

Nato je pozdravil dr. Murnik zborovalce v imenu Sokola, nakar je mojstrski zapel moški zbor „Glasbene Matice“ dr. G. Krekovo „Bratje v kolo se vstopimo“. Govoril je nato še Peter vit. Grasselli, ki se je v lepih besedah spominjal začetka dobe „Narodne Čitalnice“ in v nadaljnjem posebnopohvaloval omenjal govor tržaškega govornika.

Popoldne je v Sokolovi telovadnici nastopil ljubljanski Sokol s prostimi vajami, ki jih je sestavil dr. Murnik za vsesokolski

zlet, ki se vrši leta 1913. v Ljubljani. Precizno in fino izvajanje je naravnost očaralo gledalce, ki so z burnim ploskanjem izražali telovadcem svoje priznanje.

Zvečer je bil v veliki dvorani Narodnega Doma živahen ples, ki se ga je udeležila vsa najboljša ljubljanska družba.

Sestanek dramatičnih društev.

Ob 10. dopoldne se je vršil v Narodnem Domu sestanek vseh slovenskih dramatičnih društev in odsekov. Sestanek je otvoril predsednik ljubljanskega dramatičnega društva, polkovnik Miklavc, nakar je bil izvoljen za predsednika zborovanju intendant tržaškega slovenskega gledališča Hlača.

Ko je ravnatelj ljubljanskega deželnega gledališča Govekar razložil namen zborovanja in pojasnil vsa ta tozadevna vprašanja se je po kratki debati izvolil pripravljalni odbor, katerega naloga je proučiti pravila bodoče Zveze slovenskih dramatičnih društev.

Zasedanje državnega zbora.

DUNAJ 6. (Izv.) Kakor se poudarja v parlamentarnih krogih, začne ministrski predsednik grof Stürgkh koncem meseca januarja zopet konferirati z voditelji parlamentarnih strank v svrhu zagotovitve trdne parlamentarne večine.

Z ozirom na te vesti se sklepa, da se bo državni zbor zopet sestel preje, kakor pa se je mislilo ob koncu predbožičnega zasedanja, namreč že sredi meseca februarja.

Bosansko-hercegovski deželni zbor.

SARAJEVO 6. (Izv.) Med saborskimi strankami vseh verskih izpovedanj se vrše pogajanja za ustvaritev velike saborske večine, katere naloga bi bila uzakonjenje velikega investicijskega programa, ki ga je bosansko-hercegovska deželna vlada že predložila saboru. Ta investicijski program obsega pred vsem velike železniške gradbe, stavbe šolskih poslopij in drugih javnih gradob.

Afera Mohameda Agorića in Arnavtovića se smatra v saborskih krogih za definitivno odpravljeno. Bosenski in hercegovski politiki izjavljajo, da je na podlagi sedaj se vršičih pogajanj pričakovati najuspešnejšega delovanja bosanskega - hercegovskega sabora.

Bivši srbski ministrski predsednik umrl.

BELIGRAD 6. (Izv.) Danes ponoči je umrl tu podpredsednik srbskega državnega sveta, bivši ministrski predsednik Pero Velimirović.

Deželni sanitetni referent hrvatski umrl.

ZAGREB 6. (Izv.) Deželni sanitetni referent dr. Gjovanović je tu danes zjutraj umrl.

Novi bukovinski deželni predsednik.

DUNAJ 6. (Izv.) Za deželnega predsednika Bukovine je imenovan namestniški svetnik pri tirolskem namestništvu grof Rudolf Meran.

Obstrukcija v gališkem deželnem zboru.

LVOV 6. (Izv.) V krogih galiških deželnih poslancev se je danes zatrdjevalo, da so Malorusi sklenili začeti z obstrukcijo takoj, ko se sestane gališki deželni zbor.

Z druge strani pa se poroča, da je dne 9. januarja sklicana konferenca malo-

ruskih deželnih poslancev, na kateri se bo določilo, ali bo na dan 11. januarja sklicani gališki deželni zbor deloval ali ne.

Železniška nesreča v Parizu.

PARIZ 6. (Izv.) Pri veliki železniški nesreči, ki se je dogodila danes na avsterliškem mostu v Parizu, je ponesrečilo 53 oseb. 21 težko ranjenih oseb so prepeljali v bolnišnico.

Bolgarski vstaš ustrelil štiri Mladoturke.

SKOPLJE 6. (Izv.) V Velesu je udrl bolgarski četaš, član takozvane „rdeče roke“ v mladoturški klub in ustrelil tamkaj štiri odlične klubove člane in prišel pri tem sam ob življenje.

Stavka v Monsu.

BRUSELJ 6. (Izv.) Stavka v Monsu se razširja vedno bolj in bolj. Danes stavka že 27.500 delavcev.

Izpor delavstva.

PRAGA 6. (Izv.) Predilnica Liebig & Cie v Sranovem je izprla vse svoje delavstvo.

Razmerje med Turčijo in Bolgarsko.

CARIGRAD 6. (Izv.) Turški zastopniki so pri vladi odločno protestirali proti dogodkom v Štipu in opozarjali na gibanje bolgarskih čet v Macedoniji. Razmere med Bolgarsko in Turčijo so se vsled tega četaškega gibanja znatno poostrile.

Števila praznikov v Hrvatski ne zmanjšajo.

ZAGREB 6. Nadškof-koadjutor dr. Baner je izdal o zmanjšanju števila praznikov razglas, v katerem pravi, da je papež dovolil, da se v Hrvatski do daljne odredbe v bodoče praznujejo prazniki kakor doslej.

Dva mlada zločinca pobegnila.

PRAGA 6. (Izv.) Danes sta pobegnila iz praškega sodniškega zaporu dva mlada tička, ki ju je vzlic njihov mladosti treba prištevati k najprevejnejšim zločincem. Bila sta to čisto mlada pobalina 15-letni Slaba in 17-letni Pokorny, ki sta pred kratkim napadla v vlaku poročnika Wolfsbergerja in ga oropala in sta pozneje napadla tudi nekega pismonoša in ga tudi skušala oropati.

Danes zjutraj je prišel v njuno skupno celico jetniški paznik. Vzlic temu da sta imela zločinca na rokah verige, sta se vrgla na paznika, ki se jima ni mogel ubraniti, sta ga zvezala, mu zamašila usta, mu odvzela ključke in ga zaprla v celico. Ko sta se tako oprostila sta šla po popolnem praznem hodniku do sobe državnega pravdnika, ki se nahaja v istem poslopju in sta ostala v sobi, ki je bila seveda zaradi današnjega praznika celi dan prazna, do popoldne.

Ob 4. popoldne sta odšla potem popolnoma nemotena iz sobe državnega pravdnika k glavnim vratom justične palače. V hipu pa, ko sta mislila, da sta popolnoma na varnem, ju je spoznal ob vratih stoječi paznik, ki ju je takoj prijel in ju skušal ustaviti; toda izrgala sta se mu iz rok in pobegnili v Karlov park, ki se nahaja prav pred justično palačo.

Na krik paznika, ki je tekel za beguncema, je vsa množica, ki je bila v ogromnem številu na ulici udrla za beguncema, policija in ljudstvo, vse je teklo za njima, a begunca sta vzlic temu izginila in se policiji

ta-le novce moj zadnji, bi vrgel tudi še njega na tehtnico.“ In vrgel je denar nazaj v zaboj in glasno je zažvenketala draga kovina.

Grobna tišina, ki je vladala v družbi pri usodnih besedah kralja, je bruhnila v navdušenje klicanje: „Zdrav bodi, kralj Stefan Tomašević! Slava mu, slava bosanskemu narodu! Za domovino in vero hočemo umreti s teboj, kralj naš!“

Saraf-beg je mirno poslušal odločilne besede kralja Tomaševića; celo vse sedanje navdušenje prvih iz-med bosanskega naroda ni izzbavilo nikakega znaka na njegov obraz; kvečjemu da so se njegove ustne skrivile v porogljiv nasmeh. Potem je segel za pas ter vzel iz usnjatega mošnjička tudi zlat denar; in ko je navdušeno klicanje malo potihnilo, je dvignil ta denar kvišku, da bi ga zamogel videti vsakdo; potem ga je spustil v zaboj, napolnjen z zlatim denarjem.

„Na,“ je dejal hladnokrvno, „tu pridodajam še za ta boj.“ — In ko se je na to obrnil na pol h kralju, na pol h dvoru, je povzdignil svoj glas, da je skoro grozeče donel po dvorani: „Sedaj je tukaj tudi sultanov denar; gorje onemu, ki bi se drznil dotakniti se ga, ali pa ga odnesti! Ni ga kralja na širnem svetu, kamor bi naši konji ne prinesli pravovernih ljubljencev proroka!“ (Pride še.)

dosedaj še ni posrečilo, da bi jima prišla na sled.

Kakor že rečeno, sta Slaba in Pokorny stara šele 15 oz. 17 let, in se jima torej obeta še „lepa kariera“.

Ukradeni vojaški dokumenti.

BEROLIN 6. (Izv.) Neki neznanec je vdrl v poveljnikeve prostore na nemški bojni ladji, križarki „Stettin“ in odnesel važne dokumente. Z druge strani pa se zatrjuje, da ukradeni dokumenti niso posebnega pomena in da tatvina ne bo dosti škodovala nemški vojaški stvari.

Dr. Amruš vpokojen.

ZAGREB 6. Oddelni predstojnik dr. Amruš je prošil za vpokojenje. Njegova prošnja je baje rešena povoljno.

Duhovščina proti portugalski vladi.

Vlada izganja škofo.

LIZBONA 5. (Izv.) Portugalski škofje so izdali oklic, v katerem se proglašajo za popolnoma neodvisne od države. Vlada pa je odgovorila s tem, da izganja škofo, ki se ne pokore državni oblasti. V Lizboni je prišlo med duhovniškimi pristaši in republikanci do velikanskih spopadov. Republikanci, izzvani po nasprotnih demonstracijah, so vdrl v škofijsko palačo, odkoder pa jih je pregnalo vojaštvo.

Revolucija na Kitajskem.

Konstituiranje republikanske vlade.

LONDON 5. Iz Šangaja poročajo, da se je provizorična republikanska vlada v Nankingu konstituirala po amerikanskem vzorcu in torej ne bo imela ministerskega predsednika.

Republika na Kitajskem.

LONDON 6. (Izv.) Iz Šangaja poročajo, da je predsednik nove republike dr. Sunyantsen izdal manifest na prijateljske narode, v katerem obtožuje vlado vladarske rodbine Mandžu in obljublja, da bo nova republikanska vlada respektirala interese vseh narodov, ščitila tuje in po svojih najboljših močeh skušala reformirati državno upravo.

Berolin 5. Iz Rima poročajo: Ker je kardinal Vannutelli pred več tedni povodom neke poroke v knežji rodbini Odescalchi rabil nasproti Turčiji sovražne in zaničljive besede, mu je sultan odtegnil red, ki ga je bil kardinal prejel povodom neke diplomatske misije v Rimu.

Dunaj 5. Na današnjem žrebanju 3%, sreček Bodenkredita iz l. 1889 je glavni dobiček 100.000 K zadela ser. 5581 št. 48, 4000 K ser. 7502 št. 38.

Italijansko-turška vojna

Mir med Italijo in Turčijo.

DUNAJ 5. (Izv.) Dunajski in berolinski listi poročajo o mirovnihi pogajanjih med Italijo in Turčijo. V dunajskih diplomatskih krogih pa se zatrjuje, da te vesti nikakor ne odgovarjajo resnici, ker obe vojskujoci se vlasti še niste našle temelja, na katerem bi bila mogoča mirovna pogajanja.

Izmišljeno pismo.

RIM 6. Zunanji listi so objavili neko okrožnico turškega velikega vezirja Said paše na valije, v kateri se govori o skorajšnjem sklepu miru. V tukajšnjih merodajnih krogih pa se smatra omenjeno pismo za izmišljeno.

Pogajanja za mir.

RIM 6. Velesile so se nekaj dni sem začele dogovarjati, da bi stopile pred Turčijo s konkretnimi predlogi za mir. Ta pogajanja so že povsem zaupna in imajo namen, najti formulo, ki daje portu možnost, računati s fait accompli, ne da bi se to očito izreklo in ne da bi se sultana izpostavilo očitnemu ponižanju. Govoriti o pogajanjih za mir pa je za sedaj še brezpredmetno.

DUNAJ 6. „N. W. Tgbl.“ je prejel iz Rima od posebne in kompetentne strani sledeče sporočilo: Res je, da se je v zadnjem času od raznih strani predlagalo in razpravljalo o predlogih za dokončanje italijansko-turške vojske in brzokone so italijanski zastopniki pri zunanjih vladah o tem obvestili svojo vlado. Ni pa res, da bi na podlagi enega omenjenih predlogov bila začela kaka uradna ali poluradna pogajanja. Velesile znajo, da Italija ne misli začeti pogajanj za mir, da je pa pripravljena razmišljati o predlogih za mir, ki bi imeli pogoje, kakršne bo Italija smatrala za dostojne. Ti pogoji so znani vsem velesilam in tudi Turčiji sami in od teh pogojev Italija ne odstopi.

Novi bojni ladiji.

RIM 5. V državnih ladjedelnicah v Castellamare pri Spezziji gradijo dva dreadnoughta, ki dobita ime Tripoli in Cirenaika.

PODLISTEK

Jug.

Historičen roman. — Spisal Prokop Ochocholušek. Poalovenil H. V.

Kraj je stopil že za par korakov naprej, predao sta se beg in kraljevo lastno dvorjanstvo otrsela presenečenja; samo Modruški škof je korakal s trdnim korakom ob kolu kralja; še-le sedaj, ko je tudi trški odposlanec stopil za kraljem, so se župani in ostali dvorjani uvrstili v kraljevi sprevid. Stopili so iz dvorane na dolg, obokan hodnik; ob obeh straneh hodnika so stali kraljevski perjaniki v popolnem oboroženju do konca hodnika, kjer so bila železna vrata, dobro preskrbljena z zavorami in ključavnicami, a sedaj odprta na stežaj. V polukrogu so stali pred njimi perjaniki in med njimi je čakal kraljevski zakladnik s svojimi pomagači na prihajajoče.

Pri teh vratih se je kralj ustavil.

„Do sedaj ni še nihče, niti najznamenitejši dostojanstvenik, videl zakladov bosanskih kraljev. In ti, beže! zapomni si vse, kar boš videl, kajti noben izmed tvojih prednikov ni prekoratil praga teh sob!“

Rekši to, je kralj vstopil; njemu je sle-

Češki kapital na avstrijskem jugu.

Zagrebski „Hrvatski Lloyd“ priobčuje sledeče zanimive podatke o vedno večjem vplivu češkega kapitala na jugu Avstrije:

V zadnjih časih so se začeli Čehi živo zanimati za južne avstrijske dežele in tu naj na kratko očrtamo, kako so v tem kratkem času znali pridobiti veljave svojemu kapitalu.

Pred vsem bodi omenjeno, da prihaja češki kapital na jug le indirektno, namreč po posredovanju denarnih zavodov. Je namreč precejšnja razlika v tem, ali se na čaga kapital posredno ali neposredno, to je, ali je kapitalist podjetnik sam, ali pa če daja svoj denar na razpolago za ustanovitev raznih podjetij po posredovanju denarnih zavodov.

Češki bančni zavodi so se bavili prej z reeskomptom domačih denarnih podjetij, kmalu pa so opazili, da se takšni denarni posli ne rentirajo posebno dobro in da doseženi čisti dobiček ni v pravem razmerju z rizikom, kateremu se izpostavlja denarni zavod pri takih poslih. Odločili so se — morda so tudi vplivale pri tem narodnostne simpatije — za ustanavljanje denarnih zavodov z lastnimi sredstvi v deželah z deloma že obdelanim poljem. Šele v najnovjšem času se naklada češki kapital ne samo v bankah, temveč tudi v drugih podjetjih, in to od tistega časa sem, ko so začeli veliki češki bančni zavodi ustanavljati na jugu svoje podružnice in druga posredovalna podjetja.

Prvo bančno podjetje, ki je stopilo na jug v trajne poslovne zveze je „Ustredni banka českých spořitel“ — Osrednja banka českých hranic — in usoda našega denarništva je v zadnjem desetletju ozko zvezana s tem denarnim zavodom. V razmeroma zelo kratkem času se je posrečilo „Osrednji banki“ si osvojiti pri nas tla in mnogo naših domačih bančnih zavodov — pisec misli tu seveda pred vsem Hrvatsko — se morajo zahvaliti edino-le njej, da so prestali svoje kritične čase in se razvili, pri čemer pa „Ustredni banka“ ni le samo za se napravila dobička, temveč je tudi pokazala pot, po kateri je mogoče priti do samostojnosti in urejenosti razmer.

„Živnostenská banka“ — Obrtna banka — je bila že prej v ozkih stikih z Jugom, toda njeno delovanje je bilo precej omejeno. Ko pa je razširila svoje delovanje, so se tudi pri njej pokazali večji uspehi. Delovanje češke „Industrijske banke“ je bilo samo prehodno, toda tudi njena pred kratkim na Dunaju ustanovljena podružnica se ponovno ozira na jug.

Kaki uspehi se dajo doseči s pomočjo češkega kapitala, je najboljši zgled „Ljubljanska kreditna banka“, ki danes kot eno največjih provincijalnih podjetij dela z 8 milijoni kron in 6 podružnicami.

Ta poskus se je Čehom posrečil popolnoma in nič manj tudi poskus „Osrednje banke“, da razširi svoj delokrog na Hrvatskem. Le na ta način si je možno razlagati veliki vpliv, ki ga ima to podjetje na „Hrvatsko eskomptno in menično banko“ v Brodu ob Savi. Ta bančni zavod ima danes dve podružnici in razpolaga s temeljno glavnico 2 milijonov kron. Skoraj enako je delovala tudi „Živnostenská banka“, ki je izpremenila staro renimirano tvrdko „Singer, Weissmayer & Cie“ v Osijeku skupaj s strokovnjakoma in lastnikoma te tvrdke Julijem Singerjem in Oskarjem Weissmayerjem v akcijsko podjetje pod tvrdko „Hrvatska deželna banka“. S kapitalom 5 milijonov kron se bavi ta banka poleg tekočih bančnih poslov tudi s hipotekarnimi posojili na amortizacijo, na podlagi katerih izdaja zadolžnice.

Po teh uspehih so začeli češki strokovnjaki misliti na to, da samostojno posežajo vmes pri trgovinskih in industrijskih podjetjih. „Ustredni banka“ je sodelovala pri ustanovitvi sladkorne tovarne v Osijeku in ravno tako tudi pri razširjenju in povečanju v Osijeku že obstoječega „Union-parnega mlina“. Obrnila je svojo pozornost tudi v Istro, kjer avtomobili in lokalne železnice (električna železnica Matulje-Opatija-Lovran) posredujejo zvezo med posameznimi kraji, med središči in njihovimi okolicami, v večjih krajih se grade odlični, z vsem komfortom opremljeni hoteli, v Puli se namerava ustanoviti s pomočjo češkega kapitala veliko stavbeno podjetje.

Dasiravno v manjši meri, a vendar se tudi že po Dalmaciji razširja ekspanzija češkega kapitala, ki ga nalagajo največ v svrhu pospeševanja združništva. Trajne zveze z Dalmacijo še ni, tembolj pa delujejo tu posamezne osebe. Neki češki zdravnik je ustanovil v Novemgradu v Dalmaciji sanatorij; drugi sanatorij so nameravali ustanoviti na otoku Braču, pa so opustili to misel, ker manjkajo tamkaj vsi predpogoji. Želeli bi bilo, da bi za trgovino nadarjeni Dalmatinci bolj skušali obračati pozornost Čehov na-se, kar velja tudi za Bosno in Hercegovino, da se tudi tu napravi jez ogleškemu in nemškemu kapitalu.

Če vzamemo, da so vsa bančna podjetja na jugu v ozkih poslovnih stikih s

češkimi denarnimi zavodi in da so ti zavodi tudi v živahni zvezi s posameznimi osebami — o čemer seveda ni mogoče podati natančnih podatkov — se more trditelj z mirno vestjo, da se mora zadovoljitev tretjine kreditnih potreb na jugu naše monarhije pripisovati češkemu kapitalu.

Tako „Hrvatski Lloyd“. Njegovim izvajanjem nimamo dodati kaj posebnega, kvečjemu to, da so ta izvajanja pobudila v neslovanskih krogih precejšnjo pozornost in marsikje tudi — slabo vest. Tako n. pr. „Polaer Tagblatt“ čita lekcije Nemcem, češ, da niso izrabili ugodnega položaja, ko pravi: „O osvojitvi juga se je mnogo govorilo v nemških parlamentarnih in žurnalističnih krogih ter gospodarskih društvi. Slo je tu — seveda samo v besedah — za glasovita vrata do Adrije in še sedaj je tu patam slišati kaj o tem. Medtem, ko so nesrečni politiki najradikalnejše vrste tu spodaj rogoviliti, ni bilo niti v Trstu niti v Puli, niti v Dalmaciji niti v Bosni in Hercegovini, niti na Hrvatskem ni v Slavoniji kaj čuti o Čehih. In sedaj, skoraj po bliskovo, se oglašajo vesti, da je ta delavni, nemstvu sovražni narod razvil v vseh teh deželah obsežno gospodarsko delovanje, ki je ustvarilo za poznejši naravni razvoj nacionalizma znatno trdnjšo podlago, kakor niso bili za kaj takega nikdar zmožni vsi votli radikalizmi bedaste razgrajalne politike.“

Nekoliko hudo poper je to res za one politike nemškega „Herrenvolka“, ki s svojim vsenemškim hajljanjem „osvajajo svet“, a tudi ta graja je prišla nekoliko prepozno, kajti toliko naše domače, kolikor drugo slovansko denarničarstvo si je na našem jugu ustvarilo tako trdno in neomajno podlago in si s tem zagotovilo tak trajen uspeh, da je za Nemce zastoj iskati tudi žetve, ki jim jo je toča pobila še prej, predno so kaj vsejali!

Rakodzcay — novi hrvatski ban?

Zagreb, 5. januarja.

Današnji uradni list objavlja imenovanje svetnika stola sedmorice dr. Štefana Posilovića za predsednika stola sedmorice. Splošno se opazja, da ni bilo istodobno naznanjeno tudi vpokojenje dosedanjega predsednika najvišjega hrvatskega sodnega dvora Aleksandra pl. Rakodzcay-ja, da-si uradni list v svojem neuradnem delu hvali delovanje odstopivšega bana. Ta okolnost potrjuje glasove, da bo Rakodzcay imenovan za bana.

Rakodzcay je že bil ban pred Rauchom. Mož je osebnost na glasu poštenjaka, a sicer ostane tudi pod njim stari zistem, ker bi tudi on ne mogel odstraniti kršenja zakonov od strani Ogrske.

Po drugi verziji pa se namerava Rakodzcaya imenovati za locumtenens.

Vodstvo stranke prava sklicuje za 11. t. m. konferenco vseh poslancev stranke in strankinega odbora in za 12. t. m. konferenco vseh poslancev iz Dalmacije, Istre, Bosne in Hercegovine, da se posvetujejo o aktualni politiki stranke.

Dnevne vesti.

„Haberfeldtreiberji“ oživljeni. Na Bavarskem so zopet oživeli takozvani „Haberfeldtreiberji“. (Pod izrazom „Haberfeldtreiben“ razumejo na Bavarskem neko vrsto ljudskega pravosodja za take pregreške in prestopke, ki jih oblasti ne kaznujejo, kakor n. pr. skopuštvu, oduštvu, preštevju, uradniška samovolja, ošabnost, nemoralna življenje itd. Cela stvar je tajna in izvršuje to „pravosodje“ tajna družba. Če se grešnik ne spokori na opetovane pismene opomine, pride ponoči cela četa našemljencev pred njegovo stanovanje in mu napravi mačnico, ali pa posežejo tudi po hujših sredstvih. Ime je to počenjanje dobilo odtod, da so svoj čas mladeniči s šibami gnali padla dekleta iz hiše v ovsneno polje in zopet nazaj do doma. — Op. ured.)

„Haberfeldtreiberji“ uprizarjajo po nekaterih delih dežele pravcate gonje. Ponoči vlačijo neljube jim osebe nage po snegu čez polja in jih prepeajo s palicami. Več oseb je bilo že nevarno ranjenih. Oblasti so dvignile proti „Haberfeldtreiberjem“ cele čete orožništva in prišlo je že parkrat do pravih spopadov med našemljenci in orožništvom. Oblasti bodo morale napeti vse sile, da ukroto to tajno družbo.

Kitajska se razdeli. Iz Mukdena so dospela navodila za volitve v narodno skupščino. Iz navodil je razvidno, da vodi volitve v severnih pokrajinah, v Turkestanu, Tibetu in v Mongoliji pekinška vlada, na jugu organizuje volitve pa republika. Volilni red namiguje na možnost delitve države za slučaj, da ne pride narodna skupščina do enoglasnega sklepa.

Italijanska vlada izganja časnikarje. Iz Milana 5. t. m.: Italijanske oblasti so danes zaprle tu centralo klerikalnega agencijskega zavoda „Ita“, ki ima svoje filijalke po vseh večjih mestih, med njimi tudi na Dunaju. Kot povod temu činu italijanskih oblasti se navaja, da je agencija „Ita“ razširjala Italiji sovražne vesti, Urednike agencije, ki so bili inozemci, so izgnali iz Italije.

Menično pravo v Bosni in Hercegovini. — Z Dunaja: Avstrijsko-bosanski zbor interesentov je podal sledečo objavo: Doslej so bili v Bosni in Hercegovini izključno le v trgovski register vpisani trgovci in trgovske družbe zmožni izdajati menice. Bosanski sabor pa je razveljavil to določbo in uveljavil tozadevne enake določbe, kakoršne veljajo v Avstro-Ogrski, napravil je le nekatere izjeme glede žensk. Ta zakon je že dobil cesarjevo sankcijo in je bil že razglašen. V smislu tega zakona sme izdajati menice vsak, kdor se more vezati s pogodbami. Zakon je stopil v veljavo z 31. decembrom 1911.

Domače vesti.

Naši bratje pravoslavne vere praznujejo danes praznik Rojstva Kristovega. Mi jim o tej priliki želimo srečen in vesel Božič!

Poroka. Danes se poroči v župni cerkvi v Dolini g. Josip Mahnič z gospico Marijo Prašelj. Bilo srečno.

Trgovski ples. S trgovskim plesom, ki se je vršil sinoči, se je otvorila vrsta letošnjih predpustnih zabav na način, da se ni mogla boljše. Udeležba je bila nepričakovano dobra kakor še redkokdaj poprej. Dokaz temu, da je plesalo prvo četvrtko 140 parov. Ples so počastili s svojo navzočnostjo deželni in državni poslanec in podpredsednik Jadranske banke dr. Gustav Gregorin s soprogo, predsednik političnega društva „Edinost“ in deželni poslanec dr. Josip Wilfan, podravatelj Jadranske banke Fran Skorkovsky, dež. poslanec Anton Sancin, starina naših trgovcev gosp. Prelog itd.

Ples je bil v vsakem oziru vreden vrstnik svojih drugov prejšnjih let in mi moramo odboru „Trgovsko-izobraževalnega društva“ in posebno njega predsedniku g. Vekoslavu Plesničarju le častitati na krasnem doseženem uspehu.

Podružnica „Glasbene Matice“ v Trstu, priredi dne 8. t. m. ob 8.30 uri v dvorani „Slovanske Čitalnice“ prijateljski sestanek v slovo odhajajočemu podpredsedniku Josipu Prunku. — Gostje dobro došli!

Predavanje. Odsek za ljudska predavanja priredi v torek 9. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani „Nar. doma“ predavanje: „Razvoj moderne slovenske žurnalistike“ in sicer kot nadaljevanje predavanja, ki se je vršilo 18. dec. m. l. Predava prof. dr. Ivan Merhar, ki bo govoril o razvoju našega časopisja po l. 1866. do najnovjše dobe.

Iz Vrdele. Poročajo nam: V Sv. Ivanški župniji je bilo lansko leto rojenih in krščenih 197 moških in 199 žensk, skupaj 396; umrlo je 115 moških in 122 žensk, skupaj 237, od teh 50 v blaznici, 12 v Raljevem paviljonu, tako da jih odpade na župnijo 175. Poročilo se je 77 parov. Več je bilo rojenih nego umrlih 161; manj rojenih ozir. krščenih v minoletem letu nego 1910 je bilo 9, več umrlih 17, manj porok 11.

Strokovnjaško oceno o koncertu podružnice „Glasbene Matice“ smo morali radi pomankanja prostora odložiti na jutri.

Telefonsko razmerje Trst-Bad Nauheim. Z dnem 10. januarja 1912 se otvori telefonsko govorilno razmerje Trst-Bad Nauheim. V tem razmerju znaša pristojbina od navadnih trinitutnih pogovorov K 480 in od nujnih pogovorov 14 kron 40 stot.

Stariši! Pazite bolj na svoje otroke, da se jim na cesti ne zgodi kaka nesreča. Tako je dne 2. jan. t. l. okoli 10 in trideset dopoldne pritekel neki 4-letni deček po ulici Ferriera naravnost pred voz cestne železnice, ki je vozil z običajno hitrostjo po ulici Conti. Zgodila bi se gotovo velika nesreča in le v vestnosti in hitrosti nekega stražnika, ki ga je bliskoma zgrabil in potegnil v stran, se ima deček zahvaliti, da ga ni, če že ne smrt, pa dohitela vsaj velika nesreča. — Ne samo šola, starši tudi vi navajajte svoje otroke k pametnemu pohajanju po ulicah. Straži pa vsa pohvala.

Novi predpisi za kinematografska gledališča. Ministerstvo za notranje stvari namerava izdati nove predpise za kinematografska gledališča. Predvsem naj se kinematografski gledalci na zahteve varnostne policije. Nadzorovalne oblasti bodo morale vedno paziti, da bo podjetnik zadostno kvalificiran, vedno pregledaval lokal, kjer se vrše predstave, ter gledati na to, da se bo obrat varno vršil. Ravnotako bodo morale pa oblasti tudi paziti na to, da predstave ne bodo nasprotovale нравstvenim zahtevam.

Vojaška taksa. Po zakonu z dne 10. februarja 1907 drž. zak. št. 30 se morajo vse vojaški taksi zavezane osebe dotlej, da prestane njihova dolžnost vojaške takse, zglasti vsako leto v mesecu januarju pri mestnem magistratu, statistično-anagrafični urad, (vojaški oddelek), ulica SS. Martiri 4, l. nadstr., vrata 2.

Oprostitev osebne dohodnine ali nadomestilne takse za službo, ki se pričakuje, ali ki je nastopila v prejšnjem letu zaradi tega, ker dohodek ne presega 1200 K, ali

iz drugih vzrokov, ne odvezuje dolžnosti zglasenja. Zglašati se je pismeno ali ustno. Pismene zglasitve se morajo opraviti tako, da se vpošljeta mestnemu magistratu dva v vseh razpredelkih z različno pisavo popolno in resnično izpolnjena zglasilna obrazca. Zglasilni obrazci se dobivajo brezplačno pri c. kr. namestništvem svetniku in pri mestnem magistratu. Zglasila se vpošljajo v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, poštine prosto. Zglasilni obrazci so tako urejeni, da se lahko, složeni in naslovljeni, oddajo na pošto, ne da bi se uporabil poseben ovitek. Ustne zglasitve vpisuje mestni magistrat v oba zglasilna obrazca. Zglasitve, podane po kakem posredniku, ne odvezujejo zglasilnega zavezanca odgovornosti za izpolnjevanje naložene mu dolžnosti.

Zglasilnim zavezancem, ki ne bi podali pravočasno predpisane zglasitve, ali, ki so jo podali v bistvenih točkah nepopolno, se lahko naloži do 50 K denarne kazni. Vojaški taksi zavezane osebe, ki so v svojih zglasilih vedoma kaj zamaščale, ali se skrivile neresničnih napovedi, zapadejo — ako dejanje ne osnuje učina kaznivega dejanja, ki se naj kaznuje po občem kazenskem zakonu — denarnim kaznim do 500 K; če so dane posebne obtežilne okolnosti, do 1000 K. Naložene denarne kazni se izpremenijo v zaporne kazni, ako se ne dajo izterjati.

Vrhu tega je tedaj, če se zglasitev ni podala pravočasno, ali če se je podala nepopolno, političnemu oblastvu dano na voljo na podlagi znanih dodatkov, ali pa takih, ki se poizvedo uradoma, brez obotavljanja prirediti vojaško takso.

Zavezanci vojaški taksi, ki niso pristojni v Trstu, imajo se izkazati pri mestnem magistratu z listinami, iz katerih je razvidna njihova pristojnost.

Veselični odsek „Trgovskega izobraževalnega društva“ naznanja, da bo pri nocojšnji večerni vaji srečkanje in šaljiva pošta.

Naše gledališče.

„Anatolov dvojniki“.

Burka v treh dejanjih. — Spisala Henequin in Duval.

K nocojšnji premijeri v slov. gledališču.

Tvrdka Henequin in Duval ni neznana našemu občinstvu. Naše gledališče je vzprizorilo že nekaj burk in veseloiger te svetovno znane dvojice. In vse so imele velik uspeh. Naj opozorim le na „Nely Rozier“ in „Sladkosti rodbinskega življenja“. Bilo je mnogo smeja in ugodne zabave. „Anatolov dvojniki“ pa je najboljša burka, ki sta jo sploh spisala omenjena pisatelja. Tehnično je burka naravnost dovršena in uzorno zgrajena. Zapletaji so naravni in preobrat se vrše hitro eden za drugim.

V „Anatolovem dvojniki“ uporabljata pisatelja sijajno iznajdbo — seveda lastno — o „dvojniki“. Dvojniki je nekdo, ki je nekemu na las podoben, tako, da se ju lahko zamenjuje. In v tem je ravno velikanski halč, ki gre do konca igre, ki je prepolna humorja. Tudi najčemernejši sovražnik zabave prihaja na svoj račun in se mora smejati prav od srca. Glavna oseba, Anatol Barisarth, porablja svoj trik z dvojniki — ker v resnici nimata dvojnika — le v to, da razne nespodobnosti, ki jih uganja skozi vso igro, skriva pred svojo ženo in jih meče na neobstoječega dvojnika. Nočemo tu razkriti vsega, kar se vse godi. To tajnost prepuščamo radovednosti obiskovalcev. To pa zagotavljamo, da se bo občinstvo prav od srca zabavalo in da je menda še ni bilo na našem odru tako zabavne burke, s tolikimi komičnimi situacijami.

Popoldne ob 3-30 bo prva popoldanska uprizoritev Audranove opere

„PUNČKA“.

ki je imela dosedaj največji uspeh. Opozarjamo na to predstavo zlasti naše okoličane in vse tiste, ki dosedaj še niso videli te lepe opere in čuli njene graciozne muzike.

Tržaška mala kronika.

Aretiran na kolodvoru. Josip Molaček iz Dunaja je bil sinoči ob 10.25 aretiran na kolodvoru južne železnice in sicer na brzoljavni poziv dunajske policije. Molaček je namreč prejel na račun svojega principala 900 kron in potem pobegnil v Brno, od tam se je podal v Prago, v Gradec, Maribor in je končno prišel v Trst, kjer se ga aretirali. Pri njem so dobili še — 8 kron.

Nagla smrt. Včeraj zjutraj okoli 1. ure je prišlo 38-letnemu privatnemu uradniku Aleksandru Turkoviču, stan. v ul. Cassa di Risparmio nakrat slabo in je kmalo potem izdihnil. Pozvani zdravnik z resilne postaje ni mogel drugo nego konstatirati smrt.

Poskušeni samomor in tatvina. Ivana Hulka, stara 33 let, iz Beljaka je v petek po noči v kavarni Fabris v samomorilno svrhu pila opium. Neki mladenič jo je v kočiji spremlil v mestno bolnišnico in se potem oddaljil. Včeraj zjutraj so žensko izpusili iz bolnišnice, ker je bila izven vsake

nevarnosti, a tedaj je pa zapazila, da jej je njen spremljevalec vzel iz žepa 86 K. Policija ga je včeraj v osebi, 21-letnega mehanika Ernesta P. iz Trsta iztaknila in spravila pod ključ.

Drug poskus samomora. Neki Roman Mahovič, star 19 let, stan. v ulici Barriera vecchia, se je sinoči na Korzu blizu Suttinove lekarne skušal vreči pod tramvajski voz. K sreči so ga osebe, ki so bile tam blizu, pridržale. Pozvali so zdravniško postajo in ta je prepeljala mladega fanta v opazovalnico mestne bolnišnice, ker se zdi, da ni popolnoma pri čisti pameti.

Posledice tragedije na Škorklji. — Kakor smo poročali v petkovi številki, je neki Josip Fortuna s kroglo iz revolverja ustrelil na 24-letno služkinjo Terezo Erjavc, ter je potem sprožil kroglo sebi v usta. Oba so prenesli v mestno bolnišnico. Erjavcova je včeraj umrla v bolnišnici za dobljeno rano, Fortuna se nahaja tudi v zelo opasnem stanju.

Zmešalo se je 52-letni Mariji T. iz Grete št. 341. Pozvali so zdravnika z rešilne postaje „Igea“, ki je dal nesrečnico po Trevesu prepeljati v opazovalnico mestne bolnišnice.

Skušal oropati pošto. Včeraj predpoludne se je sam predstavil policiji 24-letni težak Ivan Samsa, doma iz Pregarij pri Podgradu. Policija in orožništvo sta ga namreč iskala, ker je obtožen, da je na sv. Štefana dan, to je dne 26. m. m. skušal oropati vozno pošto, ki vozi med Podgradom in Herpeljami. Dolže ga namreč — v kolikor smo izvedeli — da je vedel, da ima pošta istih dni peljati iz Podgrada v Herpelje 24.000 kron denarja. A pošta je ta denar odpeljala že dne 25. m. m. tako, da se je on zmotil za en dan. Res je pri tem, da je Samsa dne 26. m. m. odidši od doma iz Pregarij, sedel na poštini voz. V Materiji je postiljon izstopil iz voza in šel na poštini urad, da tam odpravi svojo dolžnost. Pustil je bil voz in konja na cesti; v vozu je bil kakor potnik sam Samsa. Ko se je postiljon s poštnega urada vinil nazaj na cesto, ni več našel ne konja ne voza.

Ivan Samsa, ki se je — kakor je povedano — včeraj predpoludne sam izročil policiji, je pa povedal o stvari tako-le:

On, Ivan Samsa, biva in dela kakor težak v Trstu. Dne 24. m. m., namreč dan pred Božičem, se je odpeljal domov v Pregarije pri Podgradu. Prebil je tam praznike, a dne 26. na dan sv. Štefana, se je podal nazaj v Trst. Medpotoma je naletel na poštini voz. Voznik je bil postiljon Fran Sosič. Vozil je iz Podgrada v Herpelje-Kozino. On, Samsa, se je s postiljonom zmešnil, da ga popelje do Herpelj, za kar da plača on postiljonu eno krono in pa da da za pijačo.

Med potjo sta se vstavila in pila v Gradišcu, v Markovščini in še večkrat drugod. Predno sta prišla s poštini vozom v Materijo, je on, Samsa, zaspal. Zbudil da se je še le pozneje, ko je konj dirjal brez voznika-postiljona naprej. Ni mogel najti varnosti: sedel je na vozu, med tem, ko je konj, morda preplašen, dirjal naprej.

Zbudil se je še le potem, ko je bil že prešel vas Tublje. Tam je namreč slišal, da nekdo strelja iz revolverja proti njemu. Bilo je to med Tubljami in Kozino. Videči se v nevarnosti, je pustil konja, skočil z voza in bežal v Drago, kjer je prenočil na nekem seniku. Naslednji dan se je pa vrnil v Trst, kjer je do predinočjem delal pri tvrdki Willer, ki ima pisarno in skladišče v ulici Benvenuto Cellini.

Predinočjem se je pa odločil, da se včeraj v jutro sam predstavi policiji, kar je tudi storil.

Koledar in vreme. — Danes: I. ned. po Razgi. Gosp. — Jutri: Severin op. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne 10,5° Cels. — Vreme včeraj: oblačno.

Izpred sodišča.

Lonjerska afera.

V noči od 3—4. decembra m. l. je Štefan Marinčič prozročil v Lonjerju precej razburjenja; v gostilni Antona Kjuderja je najprej dvakrat naklestil s pestmi in brcami gotovega Ivana Marca, elektrotehnik pri tvrdki Faccanoni in potem je še, ko sta bila oba izstopila iz krčme, potegnil iz žepa revolver ter vstrelil enkrat proti bežečemu Marcu.

Radi tega je bil obtožen zločina poskusa težke telesne poškodbe v smislu § 152 kaz. zak. — prestopka proti orožnemu patentu iz l. 1852.

Obtoženec je na razpravi materijelno priznal svoj čin; izgovarjal se je pa, rekši, da je hotel le preplašiti Ivana Marca, kateri ga je tekom enega večera večkrat izžival.

Četvorica prič so sicer potrdile obtožnico, a so obenem izjavile, da niso videli v katero smer je obtoženec streljal.

Drž. pravdnik dr. Zumin, je predlagal obsodbo glasom obtožnice in primerno kazen.

Branitelj dr. Josip Mandić je pa povdarjal, da se ne more trditi, da je obtoženec, ko je streljal, imel namen zadeti Marca. Šel so to potrdile vse priče in tudi Ivan Marc sam, rekši, da niso videli, kam da je obtoženec cilj. Popolnoma verjetno je torej, kar trdi obtoženec, da se je namreč ho-

tel s svojim činom le iznebiti nasprotnika in ga pognati v beg.

Branitelj je na to predlagal, da se obtoženca oprosti zločina po § 152, in se ga obsodi le radi prestopka po § 431 kaz. zakona.

Sodišče je vsprejelo to mnenje, in je oprostilo obtoženca rečenega zločina ter ga obsodilo radi prestopka po § 431 kaz. zak. na 2 tedna zapora.

Nar. del. organizacija.

Pevski zbor NDO. ima danes jutraj ob 10. uri sestanek v gostilni pri „Detelji“ ul. Belvedere št. 7. Naprošeni ste vsi tovariši pevci da pridete gotovo vsi, ker je jako važen pogovor.

Naprošene so tudi vse gospice, ki imajo časa in veselja do petja, da pridejo v čim večjem številu, ker ustanovimo v kratkem še tudi ženski zbor.

„Narodna Delavska Organizacija“ sklicuje z ozirom na demisijsko društvenega predsednika in dveh odbornikov, izreden občni zbor za nedeljo dne 14. januarja 1912 ob 10. uri predpoldne v društvenih prostorih v ulici sv. Frančiška št. 2, II. nadst. Dnevni red: 1.) Volitev predsednika in odbornikov. 2.) slučajnosti.

DAROVI

— Grbec Josip je daroval moški podružnici CMD 80 stotink. Denar hrani uprava „Edinosti“.

— Ob priliki krsta pri Matkotu se je nabralo za prošeško podružnico 3 K 4 st. V isti namen je nabralo veselo omizje Zgorničanov in Prosečanov v Gabrovici 5 K 40 stot. Srčna hvala!

— Ana Gec, učenka 2. r. CM šole je nabrala za družbo pri veselem omizju 1-64 K. Srčna hvala.

— Za stavbeni sklad slov. šole so plačali uradniki I. skupine za prosindec 1912 K 37-67. Protidrobničar pa za 71—74. teden 10 K. Srčna hvala!

— V spomin pok. Marije Sedmak daruje družina Torjan iz Trsta K 6 za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda. — Denar hrani uprava „Ed.“

— Za „Božičnico“ so nabrali v gostilni „Pri Francu“ v ulici Geppa 23 kron 44 stot.

St. Jakobški podružnici Sv. Cirila in Metoda je daroval v odkup novoletnih voščil g. J. Šorn K 2. V družini Može nabralo se je pred božičnim drevsom znesek K 2-43 ki ga hrani predsednik.

V nabiralnikih v posameznih gostilnah pri Sv. Jakobu se je nabralo za podružnico od junija meseca do konca leta sledeče zneske: društvo „Jadrin“ K 49-56, Konsumno društvo pri Sv. Jakobu K 46-12, gostilna pri Kosiču K 20-65, gostilna pri Babiču K 16-02, skupaj K 132-35. Srčna hvala gostilničarjem, ki jih s tem priporočamo, kakor tudi nabiralcem, kakor Slavki, Pepčeku in Marički, in darovalcem. Se priporočamo še v večji meri za leto 1912.

Vesti iz Goriške.

Renče. Dne 7. t. m. priredi T. in p. društvo „Svoboda“ v Renčah veselico, na kateri vprižore Jaka Štoke priljubljeno burko s petjem „Moč uniforme“ in sicer drugič že v naši vasi.

Pri igri sodelujejo iz posebne prijaznosti v glavnih vlogah nekatere moči in tržaške okolice. Natančneje sporočimo.

Iz Repentabora. Bralno pevsko društvo „Dom“ je darovalo K 7-50 za družbo sv. Cirila in Metoda mesto venca na grob pokojnemu Josipu Purič iz Velikega Repna svojemu večletnemu pevcu. Lahka mu bodi domača zemljica.

Biljana (v Brdih.) Silvestrov večer, ki ga je priredil v to sestavljeni odbor je izpadel izborni. Ob določen uri je bila dvorana nabito polna in pričela je jako živahna

Najbolj zdrava
kavina pijača
je že 20 let
Kathreinerjeva
Kneipova
sladna kava.

Reoničen
nadomestek kave!

Kathreinerjeva
financ. družba v Trstu.

Banka „Slavija“

sprejme v službo nekaj izurjenih

potovalcev za življensko in požarno stroko.

Službeni pogoji po dogovoru.

Ponudbe naj se pošiljajo

generalnemu zastopu banke „Slavije“ v Ljubljani.

Dr. Pečnik

(PETSCHNIGG)

Zrst, via S. Caterina šte. 1

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8—9 & 2—3 in špecialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11 1/2 — 1. —

Na novo otvoren!
BOZEL IMPERIAL
REKA.

Slovenci in meščani!

Vaša dolžnost je, da se poslužujete le v slovenski brivnici v ulici Sette Fontane št. 13, za to se Vam toplo priporoča udani

ANTON NOVAK,
brivec.

SVOJI K SVOJIM! SVOJI K SVOJIM!

Ceno meso!!

Vsak dan klano, prve vrste govedina, telecina in ovčje meso 5 kg po 5 K in svinjina 5 kg po 6 kron v poštnem zavoju :: franko po povzetju pošilja ::

Herskovets Ede,

Herinsce št. 31, Ogrsko.

Kine-Bioskop „Idria“

v Skednju

— VSAKO NEDELJO —

nov interesanten program

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Odlikovana pekarna in slaščičarna VINKO SKERK - TRST

Trikrat na dan svež kruh. Prodaja vsakovrstnih biškotov, posebno za čaj in bombonov. Sprejema naročila vsakovrstnih tort, kroat in vse predmete za peči. Najfinjša moka iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Fina inozemna vida in likeri v steklenicah. Brezplačna postrežba na dom. Kruh in slaščice se izdeluje iglentičkim električkim strojem

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici

vpisana zadruga z omejeno zavezo

naznanja slavnemu občinstvu, da se je preskrbela svoji prodajalnici

v TRSTU

v GORICI

Via Barriera vecchia št. 38

Piazza S. Antonio šte. 1

za zimsko sezono z vsakovrstnim dobrim blagom od najfinješe do najpriprostejše vrste. Vsled ugodnega nakupa večje množine usnja smo znižali cene za 10%. Priporočamo slavnemu občinstvu, da se s to priliko okoristi z obilnim nakupom.

Pozor!

Glavni vzrok današnje draginje je gotovo ta, da se blago kupuje od prekupev, ki blagu svojevoljno višajo cene na škodo kupovalcem. Naše načelo je, da se blago prodaja naravnost od producentov t. j. iz prve roke. Zato je „Čevljarska zadruga“ v Mirnu postavila svoje prodajalnice, v katerih prodaja svoje izdelke po najnižjih cenah; zato ne verujte raznim trgovcem, ki ponujajo blago, kot izdelek „Čevljarske zadruge“ v Mirnu. Izvkušajte se tudi poprave. Sprejemajo se naročila po meri.

in animirana zabava. Vsi igralci so prav dobro pogodili svoje vloge. Pred vsem seveda g. Turek, ki je zabaval občinstvo tudi z raznimi kupleti in čarovništvom. Igralo se je „Bucek v strahu“ in „Poroka pod dežnikom“. Osebe so bile: gg. Fr. Turek, A. Juša, N. Štiligoj, Ig. Kožlin in gđc. E. Jakonič v prvi ter gg. Fr. Turek, Ant. Juša, V. Štiligoj in gđc. T. Štiligoj v drugi igri. Presenetil nas je tudi orkester iz Biljane, ki je imenitno igral in kar me je najbolj razveselilo: same slovenske komade. Posebno sem občudoval štiri majhne fante, katerih trije so igrali na gosli eden pa na klarinet. Vsa čast g. dirigentu I. Kožlinu!

Hitro so minule urice in kar naenkrat je nastala v dvoranu tema. Ura je začela biti 12. Ko je odbila, se je vzdignila zavesa in staro leto je šlo preko odra. Na to se nam je prikazala živa slika. Postavljena je bila piramida in klesar, ki je klesal letnico 1912. Okoli pa so stali angelci in dekleta v narodni noši. Godba je zasvirala sokolsko koračnico, na kar je predsednik sokolskega odseka iz Dobrovoja, Viljem Štiligoj, pozdravil navzoče ter želel srečen začetek novega leta, vspodbujajoč na skupno, složno narodno delo v prospeh zatiranega slovenskega naroda! Končal je z besedami:

„Bog živi vse Slovence pod streho hiše ene“, kajti edino po tej poti smemo upati na boljšo bodočnost, edino po tej poti dospemo do onih časov, ko zatirani slovenski narod vstane in trepet naših sovražnikov. Zagrmelo je živlo-klicev po dvorani, a godba je spet zaigrala sokolsko koračnico. Voščili smo si srečen začetek novega leta. Mladina se je na to malce zavrtela in dala duška svojemu veselju. Reči moram, da mi ni žal da sem se udeležil te lepe zabave. Odslej hočem biti stalen gost sličnih prireditev. Na svidenje! —

Vesti iz Istre.

Cirilmetodova podružnica za Breg priredi danes ob štirih popoldne v Boljuncu v prostorih g. Sancia zabavo s plesom.

Silvestrov večer v Buzetu. Pri nas se je začelo nekaj gibati. V okrilju čitalnice se je osnoval poseben odbor, kateremu je naloga prirediti veselice in letošnjem predpustu. Ta odbor se je lotil tega dela z vso vnemo ter priredil prvo jako vspelo zabavo na Silvestrovo. Poleg petja in tamburanja priredili so igro „Urarov šefir“.

V podrobno oceno te igre se ne bomo spuščali ker nam je prostor omejen, zadoščaj čemo omeniti, da so vsi igralci izvršili svoje naloge do popolnega zadovoljstva občinstva. Načelu odbora je stal gosp. Rade, ki si je za prireditelja iztekel mnogo zaslug. Njemu na strani so poživljeno delali gospodje Šcaian, Kajin Segvič, I. Sanci in drugi. Vse točke so bile dobro naštudirane in izvedene, ter je občinstvo ki je bilo zelo animirano, nagradilo vsako točko z burnim aplavzem.

O polnoči, ko se je poslavljalo staro leto ter nastopilo novo, je dosegla zabava svoj vrhunec. Sneg nas je obsul, a v dvorano sta priletela dva bela golobčka. Obiskovalci pa so si hiteli medsebojno čestitati k novemu letu. Po oficijelnem delu se je začel ples, ki je trajal do ranega jutra. Vse je bilo veselo in zadovoljno ter edino v tem, da tako vspelo veselje še ni bilo v Buzetu.

Počastili so nas tudi dragi gosti iz Roča, Lupoglave ter bližnje okolice v lepem številu. Upamo, da nam ta odbor kaj kmalu zopet kaj enakega priredi. Buzecan.

Arthur Achleitner in Rudolf Bartsch. Prvi prijatelj, drugi sovražnik slovenske narodnosti.

(Po praški „Union“).

Leto 1911 je prineslo nemški literaturi dva romana, ki jima je milje — ali povsem, ali pa vsaj po velikem delu — od vinogradov ovenčano južnoštajersko pogorje in ki se podrobno bavita s tamošnjim ljudstvom — Slovenci.

Bavarski tajni svetnik Arthur Achleitner, ta slovito znani opisovalec našega divnega planinskega sveta v njega čisti naravnosti, ta pravi najdnik in propovednik alpinizma v Avstriji, nas je letos razveselil že s svojim 100. večjim pripovednim delom, rosnodetnim romanom „Admont“, je spisal roman „Der Waldkönig“ („Planinski kralj“, Otto Jonke, Berlin). Gornještajerski Rudolf Bartsch pa je spisal „Das deutsche Leid“ (P. Stuckman, Lipsko). Tu sta torej dve deli, ki kažeta skrajna nasprotja v vsakem pogledu.

„Planinski kralj“ je lastnik velikega gozdnega posestva in je tudi fanatik v ljubezni do gozda ter se ugonablja po tej prepirani ljubezni. Kajti kraj vsega svojega prirojenega skopuštva se ne more odločiti, da bi v gozdu zastavil sekiro, dokler ni ta postal samorast in je nevarnost, da propade. To ganljivo, četudi patološko češčenje gozda podelja vsej življenski sliki tega čudnega slovenskega magnata neko naravno vzraslo tragično veličino.

Temu nasprotno pa slika „Das deutsche Leid“ boli mladence, ki ne more prenašati, da je južnoštajersko lepo in rodovitno gričevje še vedno obljubeno od „barbarskih Slovencev“, kjer bi bil vendar ravno edino Nemec na svojem mestu. Georg Botzenhardt — tako se zove novi mesija — bi hotel to

ozemlje osvojiti politično in gospodarsko, kar pa ostaja le pri neblagi volji, ker temu junaku nedostaja vsega: energije, duha, poznavanja razmer, vpliva, denarja, in pred vsem: smisla za pravičnost. Botzenhardt je torej tudi fanatik, in sicer istotako patološki, ali brez predpogojev nevarnosti. Višino svoje veličine pa dosega na zaključku: noče zavesti 16 letnega dekleta, dasi se mu je ponudilo. Vsaj ljubezni si torej noče osvojiti brez truda!

S koliko ljubeznijo in stvarnostjo se pa Achleitner posveča svojemu predmetu! On proučuje na licu mesta običaje, navade in nazore tega osamljenega gozdnega ljudstva, ki je vzraslo na prvotnem kamenju pohorskega gorovja in ki si je v svojem ugodnem blagostanju znalo ohraniti tudi svojstvenost v dobrem in slabem smislu. Tu se ne pripoveduje nič neresničnega. Roman je to naravnost kulturno-zgodovinskega pomena, ki nam opisuje resnične razmere celo stvarne in resnične, nego spis kakega rojaka, ki ne pozna sam tega ozemlja po lastnem opazovanju. V finem lokalnem koloritu narodnosti, kakor ga kaže le tedaj, kadar meni, da ni opazovano, ne daja opis nikakega nesoglasja, nikakega neutemeljenega žaljenja, nikakega v tendenco usiljenega skoka s tira resnice. To knjigo čitamo s pobožnostjo, spremljamo pesnika v duhu od prizora do prizora, kakor si jih je oblikoval na licu mesta. In naposled si govorimo: Da, taki so v resnici, naši po trgovini z lesom obogateli Pohorci! Tako snujejo in žive s svojimi prednostmi in svojimi strastmi!

Ta knjiga je vredna, da jo resno čita vsakdo, kdor hoče globlje spoznavati mali duševno visoko nndarjeni narod Slovencev. Kajti taki so pa sploh vsi, ki prebivajo tu doli v svojem vencu vinorodnih gričev in v gozdu žlahtnih kostanjev.

Nemška literatura ni imela doslej nobenega tako stvarnega in pri tem vendar tako plemenito sestavljenega opisa onega naroda, ki je, žal, skozi desetletja brez enotnega duševnega in političnega vodstva, kjer medsebojni boj ugonablja najboljše moči, in kjer vrhu vsega — kakor se nam pokazuje Bartsch — vse ozemlje hrešče odmeva od tja frivolno zanesenega narodnega sovraštva.

Naj bi to knjigo čitali Slovenci in Nemci, v korist enim in drugim. Tako piše nemški Ne-Avstrijec o naših razmerah!

(Zaključek v prihodnji številki.)

Vsaka mati ve

v kako visoki meri pospešuje dojenje razvoj njenega otroka. Občutku utrujenosti, ki se večkrat pojavi v tem napornem času, se lahko odpomore z uporabo Scottove emulzije.

SCOTT-ova emulzija

vaebuje celo vrsto snovi, pospešujočih kri in moč, ki najboljše uplivajo na kakovost materinega mleka in učinkujejo oživljajoče in osvežujoče. Scottova emulzija je zelo lahko prebavljiva, okusna in se zato rada jemlje.

Pri nakupu naj se izrecno zahteva SCOTT-ova emulzija. Znamka „Scott“, ki je upeljana že 35 let, jamči za dobroto in uspeh.

Cena orig. steklenici K 2.50. Dobi se v vseh lekarnah.

Dr. Albert Botteri
okulist

večletni
prvi asistent na vseučilišču
v Inomestu
Trst, Piazza della Borsa 7. II.
ord. od 10-11, 3-4. Telefon 147/VIII

Izjava.

Podpisani izjavljam tem potom, da obžalujem za vse nepremišljeno izgovorjene besede in trošene v javnost o gosp. Alojziju Supinc in njegovi soprogi, kot neresnične in neutemeljene.

Št. Polaj, 5. I. 1912.

Franc Zidarič.

Izjava.

Podpisani obžalujem, da sem dne 1. decembra preteč. leta brez povoda razžalil gg. Gustinčič Josipa, Križman Nazarija, Pakiž Emila in gospico Sosič Amalijo. — Ob enem se jim zahvaljujem, ker so mi odpustili razžaljenje ter odstopili od tožbe.

Sv. Križ pri Trstu, 3. jan. 1912.

Ivan Žerjal.

Sodna prodaja hiše v Gorici.

Na živahni, trgovski ulici v Gorici, Corso Gius. Verdi 35 bo na prodaj 18. januv. 1912 ob 9. uri predp., okrajno sodišče Gorica, soba 9, trgovska in stanovanjska hiša. Interesenti naj pošljejo ponudbe pod „F. B. 109“ Edinosti.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besede. Maksimalna beseda se računajo enkrat več. Manjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj inšer. oddelka.

Odlikovana babica B. dolič Ana naznanja da se je preselila iz Zgornje Carbole 150 v ulico S. Servola 11. 56

Priprosta družina odda v najem posteljo Ulica Gardia 42 V. desno. 56

Za 10 kron odda se takoj mebljena sobica. — Ulica Gaspare Gozzi št. 3. II. nadst. vrata 13. 56

Prodajo se od ponedeljka naprej opeke ali kope, deske, remelni in tramovi. V Coroneo št. Lavatolo 40

Kislo zelje, delikatno, franko postaje Trst in Pula po kg kron 23.50; 50 kg kron 13; kumare itd. razpušlja po povzetju Ant. K. Linek. Znojmo Cenik na zahtevo. 223

Odda se v najem prodajalnice jestvin v tržniški ok. lici. Naslov pove inšerati oddelka Edinosti. 10

Dve hiši na prodaj; prva nova, s štirimi stanovanji na Greti pri Štrlihih, druga v Barkovljah. Naslov pove inšerati oddelka Edinosti. 9

Išče se gostilničar s plačo ali toliko nagrade pri litru. Fran Tomažič, ul. Giuseppe 104. II. 38

Lepa soba se odda v najem. Ulica delle Poste št. 7, I. nad. na levo. 2456

Slovenska gospodinja išče dva mladeniča za spanje in hrano Poizve se pri Edinosti. 28

Resna ponudba. — Kateri prietni gospod (od 50 l. napr.) ljubezn. značaj. in izobr. v dobri gotovi službi (džavn, poštni ali železn. uradnik i. t. d. ali pa posestnik) ki nima otrok, ki bi si hotel urediti prijetno domovstvo in prijazno oskrbo za jase življenja in ki bi se hotel v svrhu ženitve zasnati s čvrsto, zdravo, prijazno gospo. uradn. vdovo brez otrok, iz dobre hiše 47 l. staro, ki ima nekaj tisoč kron premoženja? — Ponudbe s polnim naslovom naj se blag. do konic t. mes. poslati, ako meg. s sliko, ki se lahko takoj vrne, 100 lifro: „Ljubljana št. 16“, na inšer. oddelka Edinosti. Tajnost zadržana. 16

Slovenske igralne karte prodajajo v Trstu: knjigarna J. Gorenjec, ul. Caserma 16., Gregor Zidar & C., Rocol 263, tobakarna Segolin, ulica Industria (Sv. Jakob) in v Sezani: Fran Stofa, trgovec. v Kozini: Ivan Dekleva. 1472

Sedemnajstletna gospodična z eno letno prakso, trgovska učenka, želi primerne službe. Naslov pove ina. oddelka Edinosti. 2123

Na prodaj so vrata, okna, kameniti okviji, ližaki, tramovi, strešniki, plošče itd. — Obrniti se: Ulica Piccardi 18. 2183

Razglas.

Gozdni odsek v Knežaku naznanja, da se odda gozdni lov v Knežkem gozdu, davčne občine Dane, Notranjsko, dne 14. I. 1912 popoldne ob 3. uri na javni dražbi pri županstvu v Knežaku za 5 let v najem. Revir obstoji iz visokega gozda in velikih za stojišča (štante) pripravnih lazov, ter meri 2700 oralov in je od železniške postaje St. Peter na Krasu 3 ure oddaljen. Dražbeni pogoji se zvedo na dan dražbe pri županstvu v Knežaku.

Gozdni odsek v Knežaku
dne 3. I. 1912.

Josip Šorc, načelnik.

Bogomil Pino
== urar in zlatar ==

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
nasproti cerkvi sv. Antona novega

Bogat izbor ur
vsake vrste, kakor tudi uhanoj, pristanov z dijamanti in brez dijamantov, ženske verige, zlate in srebrne za moške, vse po konkurenčnih cenah

Proč z brivno britvijo!

Zakonito zajamčen!

Higijenično britje brez britve, brez aparata. Najprej se namaže, potem umije in v 5 minutah je dotičnik obrit brez napake. Nobena ranitev ali urezek, nič ne peče po britju. Naš preparat „Britve proč“, je zajamčeno neškodljiv in stoji pod stalno kontrolo sodnega kemika dr. G. Bischoffa v Berlinu. Edini oblastv. dovoljen preparat za britje. Velika doza za približno 50-kratno rabo proti pošiljati K 3.50 ali povzetjem (50 v). Kompl. garnitura posod 1 K.

„Britve proč!“ Dunaj II. Schöllerhofgasse 5, Abt. K.

Številna zdravniška pričevala. Tisočero priznanj in zahval. — V inozemstvu tri leta v rabi z velikim uspehom.

Zakonito zajamčen!

POZOR!! 50.000 parov čevljev!

4 pari čevljev za samo 7 K 50 st.

Radi plačilne zaostalosti več velikih trgovstev ni bilo ponudeno, naj prodam veliko zalogo čevljev globoko pod proizvodno ceno. Zato prodam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, usnje rujava ali črno galonirano, s predniki in močno močnimi podplatmi, zelo elegantna, najnovejša fasona. Velikost po številki. Vsi 4 pari stanejo samo 7 K 50.

Pošiljate po povzetju
H. SPINGARN, ekopart čevljev
Krakovo št. 240

Smo se zamenjati in se vrne denar.

Cesare Benedetich

si usoja naznaniti slav. občinstvu, kakor tudi svojim cenjenim odjemalcem, da le odprl Trst, ulica Caserma šte. 13

MESNICO

EX vd. CARLINA.

Na prodaj je najboljša goveja, telečja, ovčja in kostrunovo meso, perutnina, kakor tudi specialiteta: **GRAŠKO MESO.**

Postrežba tudi na dom.

Telefon šte. 57/IV.

Zlato na obroke!!

Vsako, ki pošlje 10 kron, dobi takoj krasno elektro zlato uro remontoir z dvojnimi pokrovom, s petletnim jamstvom in 14 karatno zlato verižico moderne oblike, 36 gramov težko, uradno punci-rano za 150 kron na obroke po mojih najugodnejših pogojih samo 5 kron mesečno za gospode in dame. — Prvi znesek se lahko vplača po povzetju.

ZLATARSKA TVRDKA
H. WEISS, Nagysallo N. 14
Kom. Bars (Ogrsko).

RESTAVRACIJA
AURORA
Trst, ul. Carducci št. 13.

Podpisani opozarja cenj. občinstvo danes in nadalje na glasovito umetniško tamb. društvo

„Jlonka“

4 DAME 3 GOSPODJE
pod hvalevrednim vodstvom
M. JOSIPOVIČA.

Izbran glazbeni program s tamburicami in pevanjem nar. pesmi.

KONCERT
začenja vsak večer ob 7. uri, traja do 12. ure.

Vstop prost. Vstop prost.
Za mnogobrojen obisk se priporoča
JOSIP DOMINES.